

NYELVTUDOMÁNYI
KÖZLEMÉNYEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA
NYELVOSZTÁLYÁNAK BÍZOTTSÁGA.

SZERKESZTI

HUNFALVY PÁL.

ELSŐ KÖTET.

PESTEN,
EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.
1862.

NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET
Növedék napló
19 ~~53~~ Sz. ~~7120~~

F 4472/75

Pest 1862. Emich Gusztáv Magyar Akadémiai könyvnyomdásznál.

Lelti
1980.

Lelti. m. v.
1965

A M. TUDOM. AKADEMIA
NYELVOSZTÁLYÁNAK BÍZOTTSÁGA

1862-BEN.

LUKÁCS MÓRICZ bizottsági elnök.
ARANY JÁNOS.
BALLAGI MÓRICZ.
BUDENZ JÓZSEF.
CZUCZOR GERGELY.
FOGARASI JÁNOS.
HUNFALVY PÁL, bizottsági előadó és szerkesztő.
RIEDL SZENDE.
TOLDY FERENCZ.
VASS JÓZSEF.

ELŐSZÓ.

A Magyar Tudományos Akademia legújabb időben különbözőféle szakbeli bizottságok által kezdé nagyobbszerű munkásságot kifejteni, melynek eredményei az illető közleményekben vagy külön kiadásokban jelennek meg az olvasó község elé. Alkottaték ugyan már 1856-ban állandó nyelvtudományi bizottság: de az nem szerze magának külön és saját közlőnyt, nem is folytata szakadatlan bizottsági munkásságot, hanem csak előkerülő alkalomkor jára el a reá bízott ügyekben. Hogy így lehetett el a nyelvosztály, annak egyik oka az, mert a különbözőféle nyelvtudományi nézetek részint az akadémiai *Értesítőben*, részint az Akademia által is segített *Magyar Nyelvészetben* mindenkor szabadon és kényelemmel nyilatkozhatnak vala; — másik hathatósabb oka az, hogy az Akademia pénzereje még

1856. után sem felelhete meg a nyelvosztály ohajtásának, bár mint szeretett volna is az folyvást bizottságilag dolgozni; külön pénzforrással pedig a nyelvosztály nem bírt, milyennel a történelmi bizottság rendelkezhetik vala. Idő folytában megjavulának az Akademia pénzvizonyai, és előállta az archaeologiai bizottság 1858-ban, elő a statisztikai, elő a matematikai meg természettudományi bizottságok 1860-ban. Azon közben a nyelvosztály új új tudományos erőekkel szaporodván, munkássága mind nagyobb tért kezdte igényelni, mennyit nem találhata a *Magyar Nyelvészetben*, mely, ámbár az Akademia segítette is, magán vállalat lévén, nem lehetett az Akademia közlönye, — s mennyit az *Értesítő* sem engedhet, mely az osztály széptudományi szakának is közlönye lévén, nem állhat egészen a nyelvbizottság rendelkezése alatt. A tudomány mennél inkább öregbedik, mivelése annál inkább részletekre oszlik; minek okvetetlen következése, hogy az olvasó és tanuló közönség is megoszlik, és mindenik osztálya legelőbb azt keresi s azt veszi meg, mi a szakához tartozik. Így már az olvasók kedviért is kell, hogy külön jelenjenek meg a nyelvtudományi dolgozatok és külön a széptudományi értekezések.

Az 1861-ki akademiai év után a nyelvosztályi bizottság akként szerveződék, hogy folyton munkálkodhassék, arra

kérvén föl a nyelvosztályi ülést, meg az Akademiát, hogy *harmincz évnvi Nyelvtudományi Közleményeket* adhasson ki, s hogy Hunfalvy Pál bizottsági előadó legyen a közlemények szerkesztője. Az Akademia pártolá az indítványt, és az igazgatóság megadá a szükséges költséget, mire a bizottsági munkálkodás megindula.

A Nyelvtudományi Közleményekben megjelennek részint az Akademiában felolvasott, részint a bizottsági ülésekben tárgyalt, de *bárki által is beküldött* nyelvtudományi értekezések. Ezek teszik az *Értekező Részt*, mely a Közlemények legnagyobb része lesz. Azonban a bizottság a tudományos haladást is mind kül- mind belföldön szemmel akarván tartani, s értesíteni róla a Közlemények olvasóit, azon részhez *Ismertető Részt* csatol, mely a nyelvtudomány körében megjelent munkákat és tudományos mozzanatokat ismertet. Az ismertetés alig lehetvén el ítéltetés nélkül, mely természeténél fogva egyedi és vitatható, az *Ismertető Rélsruól* csak a szerkesztő felelős. Ezen intézkedés által a bizottság a tudományos független mozgalmat biztosítani kívánja, mely legfejlettebb nemzeti irodalomban is szükséges, a mienkben pedig, mely tanúl és alakúl, mellözhetetlen. Az *Ismertető Részt* tehát helyet enged birálatnak és ellenbirálatnak s nem von ki semmit a birálat alól.

Végre a szerkesztő alkalmazkodik az Akademia által elfogadott helyesíráshoz, jóllehet azt mindenben nem javallja; mert a bizottság az Akademiáé, a szerkesztő pedig a bizottság nevében szerkeszt. De azért lehet helyesírási értekezést előadni mind akadémiai mind bizottsági ülésben; az *Ismertető* pedig birálat alá vethet minden afféle értekezést, bárhol jelent legyen az meg.

HUNFÁLVY PÁL,
mint bizottsági szerkesztő.
